

Ministru prezidenta Aigara Kalvīša uzruna Saeimā 2007.gada 6.decembrī

Augsti godātie Saeimas deputāti! Ministri, dāmas un kungi!

Nedaudz vairāk kā gads ir pagājis kopš šīs valdības izveidošanas.

Lielā mērā turpinot iepriekšējās valdības divu gadu darbu, labēja koalīcija ir spējusi izdarīt virkni labu darbu, kuru sarakstu itin viegli iespējams iegūt, palūkojoties valdības iecerētās darbības deklarācijā un salīdzinot plānoto ar paveikto.

Gada laikā ir izpildīta vairāk kā puse no deklarācijā paredzētajiem darbiem.

Par svarīgāko šīs valdības sasniegumu es uzskatu faktu, ka Saeima šogad pieņēmusi bezdeficīta budžetu.

Valdība pirmo reizi spējusi sabalansēt sociālās vajadzības un valsts ilgtermiņa intereses un izveidot budžeta plānu trim gadiem, paredzot pakāpenisku budžeta pārpalikuma palielināšanu.

Ierobežojot izdevumus un stingri izvērtējot valsts sektorā strādājošo skaita samazināšanas efektivitāti, ir izdevies būtiski samazināt pamatbudžeta deficītu.

Tās ir ļoti nopietnas lietas, kuru iespaidu mēs nepamanīsim nākamā gada 1. janvāra rītā, taču esmu pārliecināts – ne viena vien nākamā valdība varēs pateikt paldies par šo pirmo soli, kas sperts stingrākas fiskālās politikas virzienā.

Tā ir virzība uz finanšu stabilitāti, ekonomisko drošību un tautsaimniecības atveseļošanu.

Ir pirmās pazīmes tam, ka mūsu izvēlēta taktika inflācijas samazināšanai ir bijusi pareiza.

Ekonomikas stabilizācijas pasākumu ietvaros ir izdevies samazināt patēriņu valsts un privātajā sektorā.

Tieši šogad sākušas kristies nekustamā īpašuma cenas, samazinājušies kreditēšanas apjomi.

Tas liecina par atveseļošanos, kas sākusies vairākās riskantās tautsaimniecības sfērās. Taču arī te novērtēt rezultātus tā pa īstam varēsīm tikai pēc gada vai diviem.

Svarīgākais, ir saglabāt virzību uz priekšu arī jaunas valdības ietvaros.

Manis vadītā valdība ir spējusi novest līdz atrisinājumam gadiem ieilgušas problēmas, dažas no kurām vispār bija atstātas malā kā neatrisināmas.

Tāds bija atvilktnē nogrūstais robežlīgums ar Krieviju – kā karsts kartupelis, ko ne izspļaut, ne norīt.

Tas bija viens no pirmajiem jūtīgajiem jautājumiem, kam mēs pieķērāmies pirms trim

gadiem un nu tas ir novests līdz galam – tiesiskā, juridiski korektā un Latvijas valsts interesēm atbilstošā veidā.

Lai kādu retoriku šo trīs gadu laikā nebūtu izmantojuši dažādu nokrāsu politiķi, valdībai ar ekspertu palīdzību un politisku izšķiršanos, ir izdevies atrast pareizo risinājumu.

Administratīvi teritoriālā reforma. Tā tiek spriesta un pārspriesta jau vairāk kā desmit gadus – politiski un cilvēciski ļoti jūtīgs jautājums, kas skar ikvienu pašvaldību politiķi.

Visiem ir skaidrs, ka reforma nepieciešama, visiem ir acīmredzams, ka attīstība reģionos nebūs iespējama, ja nenotiks virzība uz mūsdienīgāku, Eiropas mērogiem atbilstošu pašvaldību teritoriju izveidi.

Nevienam nav šaubu, ka tikai tā var paaugstināt pašvaldību konkurētspēju.

Taču reāla rīcība visu laiku ir atdūrusies pret šaurām politiskām ambīcijām un neuzticēšanos reģionālā un nacionālā mēroga politiku starpā.

Tas bija jautājums, ko ikviena valdība piepacēla, pašūpoja un atlika malā kā pārāk sarežģītu.

Mums ir izdevies nonākt līdz izšķirošiem lēmumiem un atļicis vienīgi pielikt punktu.

Šī valdība ir pabeigusi visstrīdīgāko procesu atjaunotās Latvijas vēsturē – privatizāciju.

Konsekventā virzība uz valstij piederošu uzņēmumu pārdošanu privāta kapitāla rokās ir izpelnījies visdažādākos vērtējumus, taču bijusi neizbēgama labējas un konservatīvas politikas sastāvdaļa.

Latvijā privatizācija bija kļuvusi par teju vai centrālo politiskās cīņas jautājumu, kas izraisīja neuzticību un sadrumstalotību politisko partiju attiecībās, kalpojot par iemeslu biežām valdības maiņām un pieaugošai skepsei no iedzīvotāju puses.

Pabeidzot privatizāciju, mēs esam noņēmuši no politiskās dienaskārtības vienu strīdus ābolu, dodot vietu daudz auglīgākam valdības darbam.

Un – kas zīmīgi, valdības darbs pēdējā gada laikā praktiski netika traucēts koalīcijas iekšējo strīdu dēļ.

Aizejošā valdība piedzīvos vēl kādu sava konstruktīvā darba rezultātu – decembra beigās tiks svinīgi atzīmēta Baltijas valstu kopīga pievienošanās Šengenas zonai, šādi apliecinot mūsu atbilstību civilizētai, drošai un mūsdienīgai Eiropas valsts pazīmēm.

Ja atceramies – pirms gada tika izteiktas visnopietnākās šaubas par to, vai Latvija varēs izpildīt Šengenas prasības, vai veicamo darbu termiņi nav bezcerīgi iekavēti, vai finanšu līdzekļi, kas nepieciešami šim procesam, tiks laikā apgūti.

Šobrīd mēs redzam, ka valdība ir izdarījusi visu, ko no mums gaidīja mūsu partneri.

Latvija turpmāk būs Šengenas valsts.

Manis vadītās valdības laikā ir būtiski mainījies valsts drošības situācija – apņēmīgi pildot visas NATO dalībvalsts prasības, mēs esam pilnībā pārgājuši uz profesionālu armiju.

Latvijas armijas karavīri ir labi izglītoti, nevainojami apgādāti un materiāli labi stimulēti speciālisti, kas atbilst mūsdienu prasībām un spēj veiksmīgi darboties ne vien savas valsts drošības garantēšanā, bet arī starptautisku militāru operāciju ietvaros, miera uzturēšanas spēkos plecu pie pleca ar partneriem no NATO dalībvalstīm.

Tas ir ne vien ieguvums Latvijas drošībai, bet arī mūsu valsts autoritātei starptautiskā līmenī.

Runājot par šo valdību, bieži tika piesaukti diskutablie „drošības jautājumi”, nereti aizrunājoties līdz tam, ka nepietiekami izskaidrotie labojumi drošības likumos šī gada sākumā ir apdraudējuši Latvijas valsti.

Taču es gribu atgādināt, ka tieši šī valdība ir izdarījusi maksimāli daudz, lai Latvijas iedzīvotāji savā valstī varētu justies daudz drošāk.

Ne tikai armijas reforma, bet arī veiksmīgi uzsāktās izmaiņas iekšlietu struktūrās, policistu algu pārskatīšana un drošības dienestu darba lielāka koordinācija ir krietni uzlabojusi drošības situāciju valstī.

Pēdējo gadu laikā vairākkārt drošības dienesti ir pārliecinoši pierādījuši savu gatavību nodrošināt kārtību lielos publiskos pasākumos vai sabiedriski jutīgās konfliktsituācijās – no NATO samita līdz piketiem un gājieniem.

Šī valdība ir veiksmīgi strādājusi visdažādākajos līmeņos starptautiskās attiecībās, aizstāvēt Latvijas intereses Eiropas Savienībā un divpusējās sarunās ar kaimiņvalstīm.

Šīs valdības laikā ir panākts būtisks līdzekļu pieaugums Eiropas fondu ietvaros, ko Latvija jau visai veiksmīgi apgūst.

Latvijas intereses ir aizstāvētas jaunajā Reformu līgumā, par kuru ir panākta vienošanās ar Eiropas Savienības dalībvalstīm diskutablā Konstitucionālā līguma vietā.

Šī valdība ir panākusi lielāko algu pieaugumu medicīnas, izglītības un kultūras darbiniekiem un iekšlietu sektorā strādājošajiem pēdējo gadu laikā.

Un tā nav tikai kompensācija par inflācijas procentu – tā ir daļa no sistemātiska plāna realizācijas algu sistēmas sakārtošanai.

Tomēr ir jautājumi, kuros bija vajadzīga aktīvāka rīcība. Te man jāatzīst arī savas kļūdas un neizdarība.

Mēs pasludinājam valsts atbalstu uz zināšanām vērstai ekonomikai, jaunu tehnoloģiju, zināšanietilpīgu nozaru attīstībai. Būtiski palielinājam atbalstu zinātnei, taču skolu

līmenī reformas ir nepiedodami aizkavējušās.

Mēs joprojām nespējam sagatavot skolēnus un studentus tādā līmenī un profilā, kāds nepieciešams jauna veida ekonomikai Latvijā.

Izglītības sistēmā ieguldītā nauda strādā drīzāk sistēmas darbinieku, nevis skolēnu labā. Ir pieļauta atkāpe no principa „nauda seko skolēnam”.

Mācību programmas ir pārslogotas, augstskolas nespēj piesaistīt un sagatavot inženierus, fiziķus, ķīmiķus, informācijas tehnoloģiju speciālistus tādā apjomā, kāds nepieciešams tautsaimniecībai.

Mēs neesam piedāvājuši risinājumu migrācijas un darba tirgus situācijas uzlabošanai.

Valdībai nav piedāvājuma, kā panākt darbaspēka atgriešanos no Rietumeiropas valstīm. Kā apmierināt nepieciešamību pēc jauna darbaspēka? Kā atvērt darba tirgu citu valstu pilsoņiem?

Tie ir jautājumi, kas nākamajai valdībai tā vai citādi būs jāatrisina.

Ir bijušas arī būtiskas kļūdas, atbildību par kurām jāuzņemas man personīgi.

Kļūdas, kas izpaudušās gan nepietiekami izvērtētos lēmumos, gan nepietiekamā valdības rīcības skaidrošanā sabiedrībai.

Acīmredzot, ir bijis nepieciešams cita veida dialogs ar sabiedrību. Cits attiecību līmenis. Šobrīd aktīvam pilsonim ir visas iespējas iegūt informāciju par valdībā, parlamentā un pašvaldībās notiekošo darbu, viņam ir iespējas paust savu viedokli un gluži dabiska vēlme aizvien plašāk ietekmēt notikumus.

Ietekmēt ne vien plašāk, bet arī ātrāk.

Šādos apstākļos ir pieaugusi arī masu mediju ietekme un līdz ar to – atbildība.

Masu mediji aizvien biežāk un aktīvāk sākuši pildīt politiskās opozīcijas lomu.

Presei, televīzijai un radio ir radusies iespēja ietekmēt ne vien sabiedrības informētību vai viedokļu veidošanos, bet arī lēmumu pieņemšanu visos politiskajos līmeņos.

Man jāatzīst, ka mēs tam nebijām pietiekami gatavi.

Pirms mēneša es paziņoju par savu lēmumu atkāpties no Ministru prezidenta amata, lai novērstu tālāku šķelšanos sabiedrībā.

Uzskatu, ka tas ir bijis pareizs lēmums.

Šis mēnesis ir bijis normāla darba piepildīts un ļāvis uzsākt sarunas par nākamo valdības modeli.

Esmu pārliecināts, ka Ministru prezidents, kas ieņems manu vietu, izvērtēs

iepriekšējās valdība izdarīto, iesākto un ieplānoto.

Ceru, ka mūsu pieļautās kļūdas būs laba skola turpmākajam valdības vadītājam, un Latvija spēs attīstīties drošākas un labklājīgākas valsts virzienā.

Paldies visiem ministriem, kas ir strādājuši manā vadībā pēdējo trīs gadu laikā.

Tas bija politiski interesants laiks, lielā mērā netipisks Latvijas politiskajām tradīcijām – valdības darbu daudz mazāk iespaidoja partiju savstarpējie ķīviņi un pat atsevišķu ministru atkāpšanās un nomaņa būtiski neietekmēja kopējo valdības stabilitāti un spēju sastrādāties.

Paldies Valsts prezidentei Vairai Vīķei-Freibergai, kas divreiz uzticēja man valdības veidošanu – viņas atbalsts un autoritāte lielā mērā noteica šī laika politisko gaisotni un dienaskārtību.

Paldies Saeimas deputātiem, kas konsekventi atbalstīja valdību arī nepopulāros, taču valsts attīstībai nepieciešamos lēmumos.

Paldies masu saziņas līdzekļiem, žurnālistiem, redaktoriem, reportieriem un diskusiju raidījumu vadītājiem – tieši ar jums man ir nācies pārrunāt praktiski visus valdības lēmumus un darbus, jums es skaidroju savas rīcības iemeslus un motīvus, uzticot jūsu rokās tālāku sevis teiktā interpretāciju.

Jūs šos trīs gadus bijāt mani vistuvākie sabiedrotie un visniknākie oponenti.

Paldies visiem Latvijas iedzīvotājiem, kam nav bijusi vienaldzīga Latvijas nākotne un attīstība, kas aktīvi veidojuši pilsoniskas sabiedrības kodolu un piedalījušies valdības darbā ar savu padomu, ar savu vērtējumu vai prasību.

Paldies nevalstiskajām organizācijām, kas pievienojās valdības un NVO sadarbības memorandam, apņēmīgi pieprasot savas tiesības tikt uzklausi visos politikas plānošanas posmos.

Paldies arodbiedrībām un darba devēju apvienībai, kas bija nopietni sadarbības partneri valsts budžeta un citu būtisku likumprojektu sagatavošanas gaitā.

Paldies Valsts kancelejas un ministriju ierēdņiem, cilvēkiem, kuru kompetence un pašizliedzība ir lielā mērā bijusi pamatā valdības auglīgam darbam.

Paldies tradicionālo reliģisko konfesiju vadītājiem, kas Garīgo lietu padomē pauduši atbalstu tām morāli ētiskām vērtībām, kas bijušas svarīgas man kā konservatīvam politiķim un arī daudziem Latvijas iedzīvotājiem.

Un paldies maniem bērniem un sievai – manai ģimenei, kas visus šos trīs gadus pacietīgi un mīloši atbalstījuši mani arī grūtos brīžos.